

СНН

СРПСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ.

СРПСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ

СРПСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ

Пешта, 1838–1849.

Будимпешта, 7. децембар 2006.

Нова серија, г. XVI, бр. 49

Свечаност у Помазу

Фото: ИВАН ЈАКШИЋ

Тесли у част

Поред Ђунтира, Срби у Барањи некада су имали још једно поклонишко место о којем се мање говори и које је малтене пало у заборав: ради се о Водици, Српској водици, велелепној капели која се налази на узвишеном месту мохачких винограда.

Њу су некада походили и Срби и Шокци који су веровали да ту извире чудотворна изворна вода! Пошто су сматрали важним, српски православни верници су над извором 1902. године подигли капелу са натписом „У СЛАВУ УСПЕНИЈА ПРЕСВЕТЕ ПРЕЧИСТЕ БОГОРОДИЦЕ, СРПСКА ПРАВОСЛАВНА ОПШТИНА 1902”.

Извор је у кругу мештана па и житеља у околним насељима уживао велико поштовање, још и онда када је због разноразних разлога 1960-их година обим воде изненада почео да опада а 1970-их, најалост, вода је ишчезла. Дуго се није ништа урадило, међутим, након вишегодишњег затишја, захваљујући залагању Норберта Бугарског, старатеља мајшанске српске православне цркве, и српских православних верника у Мохачу, пре три године отпочела је обнова Водице којој је враћен некадашњи сјај, опет има воде, извор је оживео! У оживљавању поклонишког места велике заслуге имају Удружење за очување града Мохача, Локална самоуправа помезног града и појединци, многобројни Срби из града на Дунаву који су за племенити циљ дали своје добровољне прилоге, а њима су се у пружању помоћи прикључили и предузетници те многи људи добре воље друге вероисповести.

Наравно, обнова некадашњег поклонишког места Срба у Мохачу и околини уопште није кренула лако, наине, за покретање специјалних радова требало је наћи бунарцију... Након истрајног трагања, Норберт Бугарски идеално решење пронашао је у Ференцу Мандасу, који се некада бавио ископавањем бунара... Он је пажљиво послушао излагање старатеља мајшанске српске православне цркве који је уједно и руководиоца Удружења за очување града Мохача. На сва постављена питања имао је одговор, није било недостатка ни на пољу техничких решења, начину извршавања послова, планирања буџета...

Практични радови већим делом обављени су летос: први кораци учињени су када је Акционарско друштво „Gráf Trans” одвезло 40 кубних метара земље која се годинама нагомилала око капеле. Трошак транспорта земље сносила је једна организација која је тражила да јој се не помине име.

После тога, захваљујући финансијској помоћи Локалне самоуправе града Мохача, купљене су цигле које су отпремљене, тачније, на привремено безбедно место остављене код посланика Матије Ците. Нажалост, испоручено је само 680 комада цигала, што је значило да је требало кренути у потрагу за новим комадима грађевин-

Отргнуто од заборава

Код мохачке Водице

Верници на Водици

ског материјала. Међутим, ако једном нешто крене, нема више застоја, нема немогућих ствари...

Тако су размишљали и марљиви Срби предвођени Зорицом Степанов, Душаном Матеом и ентузијастом Норбертом Бугарским који су од руководства града Мохача добили зелено светло за размонтирање једног старог, некориштеног бунара на територији локалне самоуправе. Морали су се латити обављања лепог, но веома опасног задатка, наиме, они храбрији требали су да сиђу у дубину од 14 метара како би дошли до цигала неопходних за реконструкцију Водице.

Већ на самом старту, стручњаци су наишли на непредвиђену препреку, наиме, када су подигли тежак бетонски поклопац, са изненађењем су констатовали да се додатно налази и једно бездилатабилно бетонирање које није успело да пробије ни радна машина, обезбеђена од стране Друштва са ограниченом одговорношћу „Mohács-Víz”. Све је то значило да је бригада задужена за размонтирање бунара требала да уђе кроз један тесан отвор... Људи који су се спустили у кратком року су схвати-

ли да се цигле овог старог бунара неће моћи користити при реконструкцији Водице пошто је већина цигала била подробљена. Дакле, пропао је покушај да се овим путем обезбеди остатак грађевинског материјала, неопходан за наставак радова код поклонишког места барањских Срба.

Ипак, наставак приче добио је нов, позитиван преокрет. Иако се бунарција морао суочити са бројним непредвиђеним потешкоћама као што су појава гаса, продор воде на чак три места и многе друге, све се завршило добро и обављене су цигле, дрвенарија и остали грађевински материјали. Свуда, где су се обратили за помоћ, малобројни али сложни Срби наишли су на добру вољу и разумевање.

Та добра воља, друштвени рад и несребично залагање уродили су плодом: код Водице поново блиста лепа, чиста вода, приводи се крају реконструкција капеле. Преостала је још једна трећина радова, ради се првенствено, о фарбању, кречењу светиње.

Испред молитвеног здања налазе се две засађене липе и крст. Нажалост, он је у трошном стању, зуби

времена оставили су на њему видљиве трагове па баш зато је донета одлука да се до године и он обнови. Штавише, жарка жеља верника је да се постави нов крст. Вероватно, до

тога ће доћи јер су Мохачани и остали српски православни верници па и иноверни који су се прикључили племенитој иницијативи, одлучни да спроведу ту своју замисао.

Дугачка је листа, многобројни је табор оних људи који су својим добровољним прилозима и друштвеним радом како 2005. тако и 2006. године потпомогли како обнову Водице тако и реконструкцију гробљанске капеле у Мохачу. Вредно је истаћи њихова имена и упутити им, и путем ових редова, захвалност за несребичну помоћ. То су: Десанка и Љубомир Горјанац, Емилија Козић, Софија Печујулић, Пава Петковић, Светозар Петковић, Стеван Петковић, Петар Тимотић, Веселинка Шупут, Бојана

Шупут, Колош Ковач, др Петер Сиберт, Марија Радивојевић, Матија Видовић, Јулија Вашвари, Шандор Сич, др Предраг Степановић, Александра Степанов, Радован Степанов, Зорица Степанов, др Иштван Њул, Јоца Јанковић, Анушка Тот, Александра Печујулић, Бела Баго, Миливој Горјанац, Живка Сунајковић, Злата Десанчић, Моника Антал, Јанош Ланг, Норберт Бугарски, Андраш Бугарски, Иштван Валтер, Габор Валтер, Жељко Пејић, Војислав Спасојевић, Драгомир Илић, Матија Бошњак, Матија Цита, Марија Печувац, Душан Мате, Милица Бубрег, Стипан Бубрег старији и млађи, госпођа Хомлокош из Мохача и госпођа Рада из Ињиђе, Србије.

Прошле године, захваљујући парохјанима и парохјанкама, сакупљено је 242.450 форинти, док је ове 303.300 форинти! Добровољним прилозима људи добре воље надовезала су се и средства добивена путем конкурса. У Водицу је до сада утрошено 350.000 форинти.

Колико форинти ће показати, на крају, завршни рачун, остаје да се види... Једно је, међутим, сигурно: сви с нестрпљењем очекују наставак радова на пролеће. Реконструкција ће се највероватније окончати 2007. Поред обнове извора, Водице, дошло је и до обнове старих традиција, обичаја... Сваке године на Велику Госпојину одлази се на извор, до капеле: и ове године, дан уочи Успенија Пресвете Богородице велико вечерње служио је јереј Радован Савић, парох мохачки, док су месни српски православни верници и остали поштоваоци старина поклонишким месту походили 28. августа, на сам дан црквеног празника!

У сваком случају, оживљавање некадашњег поклонишког места Срба у Мохачу и околини, тј. српских православних верника у Барањи је у пуном јеку што је још један доказ да се малобројни барањски Срби не дају и чине све како се не би изгубили трагови српске културе, српске молитвене речи!

Предраг Мандић

Стари обичај је поново оживео

Милан Ђурић, академски сликар

Бајке са истинитим мотивима

Кафана су биле и остале изазов за уметнике. Не само за оне младе. Понестане ли инспирације, ту је кафана. Једни су мотива-цију за нове стихове, слике и ноте налазили у чашици, други у лепој крчмарици (макар се дотична и не звала Мара), трећи у веселом друштву својих пајташа.

У новије време, међутим, кафана постају места у којима се уметност и промовише. Није баш да су галерије, концертне дворане и читаонице превазиђене, али се мало по мало испоставља да је много већа вероватноћа да ће уметничка дела бити запаженија уколико се окаже, одрецитују или отпевају у кафићу, ресторану и кафани, него на местима која су од вајкада важила за храмове уметности. Увидео је то и сликар

па тираж, томе треба посветити цео један дан. То је било могуће на академији, а после тога сам нешто одштапао на школској преси. Сада имам своју пресу, али је проблем простор.

Пошто сам дуго радио црно-белу технику, добио сам жељу да се препустим бојама. Надам се да ће тако бити и убудуће јер, с обзиром на околности, могу да урадим више слика него графика. Њима посвећујем време углавном за време распуста.

Колико те у раду спутава чињеница да, попут многих младих сликара, не поседујеш сопствени атеље?

– Наравно да бих волео да имам свој простор, али је у једној Будимпешти до њега јако тешко доћи. Имам простор у Сантову, али је оно далеко 200 километара. Овде се сваки простор дебело плаћа, па и онај који се само користи. Тренутно радим код куће, значи ипак имам где, али би требало да изађем из тог простора јер он није адекватан. Морам да склањам боје и остале хемијске материјале које нису за животни простор.

Од кога је потекла идеја да се овога пута публици представиш у амбијенту једне кафана. Да ли

је тај простор профитабилнији од класичне галерије?

– То је стара идеја. По доласку у Будимпешту са студија, имао сам изложбе у просторима који су били јако лепо, али ипак неодговарајући за масовнију посету публике због њиховог незгодног радног времена. Кафански простор је ипак фреквентнији, па постоји већа могућност да се нешто прода. Ресторан „Кафана“ има традицију да једном месечно приређује изложбе, па није било тешко договорити се са Ненадом, власником тог објекта. Добио сам термин у новембру, што је добро, јер тада људи не иду у паркове него у музеје и биоскопе.

Ова изложба је организована по приватној линији, осим што је Ненад понудио простор. Није било официјелних спонзора, јер ми је, рецимо, кум донео пиће, каталог сам одштапао о свом трошку уз попуст у штампарији „Компрес“. Даља продаја слика је препуштена једној организацији која окупља младе уметнике.

У дечјим круговима, али и код њихових родитеља, постао си познат и по ликовним радионицама које организујеш на „Шареној барци“ и на летњим камповима. Чини се да је то већ традиција?

– Договор је почео на роштиљу код Ђорђа Шибалина, али се нисмо надали да ће „Шарена барка“ потрајати четири сезоне. Сада је већ то прерасло у традицију. У ликовној радионици морамо да бирамо технике које су изводљиве за три сата, колико дружење траје. Не можемо да бирамо нешто што се суши 24 сата или се после тога пече. Истовремено морамо да водимо рачуна да све то буде занимљиво и већој, а не само малој деци. Не желимо да понављамо технике, осим уколико деца то траже. Није нам циљ да деца ту науче, на пример, историју уметности или руковање свим прибором, већ првенствено да кроз дружење што више користе српски језик. Технике у тим радионицама нису толико битне колико разговор на матерњем језику, гледање представа на српском и комуницирање са глумцима. Ко то не жели, он дође у ликовну радионицу, која је једна врста играонице.

Драган Јаковљевић

Милан Ђурић, када је прихватио идеју власника све познатије пештанске „Кафана“, да у његовом локалу изложи своје нове и неке од старијих радова:

– У ресторану „Кафана“ изложено је двадесетак радова у различитим техникама: слике, комбиноване технике, графике, литографије и суве игле. Слике и графике су настале у протекле две године, али сам на захтев организатора поставио и две старије литографије. У приземљу су графике и слике, а на галерији старе графике и један цртеж. Код слика има апликација, лепо сам разне материјале на платно и даску, а нове графике су рађене у техници „сува игла“.

Што се формата тиче, не знам да ли је теже радити веће формате или минијатуре. Код сликара који раде у малим просторијама, велики формати не долазе у обзир, тако да сам и ја остао код нешто мањих. Међутим, имам жељу да радим и велике формате, јер је и то неки изазов.

Као што је на отварању изложбе господин Еде Шинкович рекао, свако дело је нека својеврсна прича. Наслови су такође битни, мада овога пута нису окачени. Сваки рад је илустрација неке ситуације. То су ствари које су се мени дешавале, а неки су све то поредили са романом.

Да ли се твоја мисао преточена

у слику увек подударна са виђењем оних који је посматрају, укључујући и критичаре?

– Дешава се и да не буде тако, мада ја најчешће објасним о чему се ради, у наслову или директно. Ипак, не мислим да дајем потпуна објашњења. То су фрагменти мојих мисли, а свако ко посматра слику има неку своју верзију приче. Увек остављам простор за машту посматрача. Када радим један лик, он јесте апстрактан, али поседује неку особину коју хоћу да покажем на слици. То су углавном измишљени, бајковити мотиви, али рађени на основу стварних догађаја.

После дуже паузе вратио си се бојама. Да ли је реч о излету или опредељењу које ће и убудуће бити присутно у твојој стваралаштву?

– Ми смо као графичари на академији једно време радили у црно-белој техници. Ове графике су углавном црно-беле, али су слике у више боја. Морао сам да одем на тај „излет“ јер у последње време нисам имао довољно услова за израду графика. За то су потребни атеље и преса, а ја стварам у стану, на трпезаријском столу. Лакше је радити слику, у кутку једне просторије, са повременим прекидима. Када се штампа графика, све мора да буде на дохват руке, потребна је и помоћ још неке особе, а пошто се обично штам-

Књижевно вече Предрага Степановића

Промоција романа „Живети у Мохачу”

Не знам да ли је Предраг Степановић пишући свој последњи роман имао на уму ону стару јеврејску изреку која овако гласи: „Онај ко спаси једну душу, спасио је читав свет”. Вероватно није. Међутим, читајући његову књигу: „Живети у Мохачу”, стичемо утисак да је наведена древна мудрост била несвесна водила његовог пера док је исписивао из себе доживљаје и присећања на минуле дане и људе чији светови у руци читаоца наново васкрсавају. У казивањима Тихомира - Ђуке Болманца преплићу се легенде, приче, анегдоте и истинити догађаји мохачког поднебља. Читав један свет на длану. Животне прилике које се дотичу у паузи између два гутљаја домаће препеченице. То је прегршт непоновљивих судбина људи који су као путујући глумци на часак наново заживели и представили одбегло доба које нам се чини неизмерно далеком, а истовремено тако присним и блиским. Ми као задоцнели потомци негдашњих, велом магле обавијених предака, ћулимо уши и помно, баш као на оним полузаборављеним диванима испред месечиног обавијених кућа, покушавамо да ухватимо и попамтимо све што смо чули о световима који се одвајкада губе под сенима непоштедног времена. Тај интимни доживљај омогућио нам је Предраг Степановић. Његов роман „Живети у Мохачу” није само пуки прегршт бележака и записа о животима неких, за нас слабо знаних Мохачана – ох, не! За нас Ђука Болманца, дједа Милана, баба тета, ујка Јакшо и многи други, захваљујући Степановићевом таленту, постају посве опипљиви, блиски као да су нам комшије или чак укућани. Док сам гутао сваки редак овог романа у мени се помешаше чула. Наиме, приче Ђуке Болманца и нисам ишчитавао већ сам их, у ствари, слушао и на тај начин упијао. Посредством његових реченица, чини нам се да и ми сами постајемо учесници, па чак, и савременци ових анегдота и легенди. Све нам се причињава као да сва та присећања знамо већ одвајкада, од некуда из неких минулих просторстава и доба. Једино нам главобољу

Предраг Степановић и Мома Димић

задаје немогућност да се присетимо где смо их само чули. У томе и јесте драг овога дела. Степановићев роман као да одвајкада живи у нама. Сваки његов детаљ нам је близак и познат. И, чини нам се, као да нас Ђука вазда очекује иза првог ћошка и то не само у Мохачу, већ и у Сантову, у Виљану или већ у Медини... Верујемо да је управо наточио још једну чашицу да нас дочека новим, истинитим догодовштинама из давнина. И то је добро, неизмерно добро.

Дана 28. новембра у организацији Задужбине Јакова Игњатовића из Будимпеште, Удружења књижевника Србије и Српског културног клуба у просторијама Српске самоуправе у Будимпешти, приређена је свечана промоција романа „Живети у Мохачу” Предрага Степановића, врсног српског књижевника из Мађарске. У име Српског културног клуба све присутне је поздравио секретар Владан Јовановић.

О књизи је говорио београдски писац Мома Димић који је, између осталог, о роману написао и следеће: „Ово дело је, за мене, пре свега, изванредна прича, начин преузимања и чувања онога најбољег, и најдрагоценијег што собом сваки живот носи и зрачи. Живети у Мохачу у свом суптилном, хуморном

стилу дотиче и еротску тему, према интимни живот ликова романа остаје у сенци главних токова казивања. Па ипак, теча Ђука и његова „баба тета” Наталија не устежу се, и не избегавају разговор и о таквим згодама и животним радостима. Напротив. Дирљив је, зацело, призор

Међу љубитељима писане речи било је и наших гимназијалаца

са последњих страница романа, када писац тамо у Мохачу затиче своје временске јунаке како читају подебеле књиге из области лепе књижевности. Простодушни људи, који су у својим рукама држали повоздан само мотику или какву другу пољопривредну алатку, сад ево, као последњу и судњу своју лектуру, с огромним жаром ишчитавају, он Стари завјет, а она Ану Карењину! Они се ту пред гостом чак и утркују у изношењу својих тумачења и замјерки нарочито у погледу љубавних недолжности и свакојаким изопачења жена и људи из ових књига. За крај доста добро, а zgodније за почетак.”

Мома Димић је дао општи преглед романа износећи његове врлине и поједине симпатичне детаље, које ће читаоца дакако очарати. Он је, потом, навео да је ово дело Предрага Степановића у Београду награђено наградом „Арсеније Чарнојевић” коју је пре три године ос-

новало Министарство за дијаспору. Књига „Живети у Мохачу” свет је угледала захваљујући сарадњи Удружења књижевника Србије и Задужбине Јакова Игњатовића из Будимпеште. Мома Димић је, између осталог, навео и занимљиву чињеницу да је поменути роман једина књига коју је Удружење књижевника Србије током 2006. године изда-ло.

Затим је Предраг Степановић прочитао неколико детаља из романа и позвао присутне да заједнички одгледају документарца који је недавно снимљен са њим.

Током књижевне вечери присутнима се обратио и амбасадор Републике Србије у Будимпешти, Предраг Чудић, који је и сам, заједно са Предрагом Степановићем и Момом Димићем, припадник круга оних књижевника који су се у младости оловљавали и поздрављали са узречицом „геније”. Он је том приликом изразио радост што су два српска књижевника из Мађарске крајем 2006. године примила награде у Београду. Затим је навео да је он у знак пажње и признања, 17. новембра у будимпешкој амбасадорској резиденцији уприличио пријем за награђене писце: Предрага Степановића и Драгомира Дујмова, те за представнике Задужбине Јакова Игњатовића – Радомира Ластиха и Петра Милошевића. Потом је навео

неколико занимљивих детаља о његовом првом доласку у Будимпешту када га је на станици дочекао један драги господин – Стојан Вујичић, и да је том приликом за водича имао једну дивну даму филигранског статуса – Маријету Вујичић. Том приликом је упознао и Предрага Степановића са којим гаји пријатељство више од тридесет година.

Пре завршетка овог сусрета у име Задужбине Јакова Игњатовића узео је реч њен председник – др Радомир Ластих. Он је изразио своје задовољство што су од четири објављених књига у издању Задужбине две биле награђене у Србији: „Воз савести” Драгомира Дујмова и „Живети у Мохачу” Предрага Степановића. Указао је на важност писане речи у нас и изразио наду да ће се сарадња са Удружењем књижевника Србије, те са осталим српским самоуправама у Будимпешти и убудуће наставити.

Д. Д.

Публика у будимпештанском Српском клубу

ИЗ НАШЕ

ИСТОРИЈЕ (44)

Уређење државе

Стефан Немања није уносио значајније новине у систем владања и уређења земље. По устаљеном обичају, пошто се измирио са браћом, он им је дао на управу поједине области. Касније су обласни господари постали и његови синови, Вукан и Растко.

Немањин брат Страцимир, који се у повељама спомиње на првом месту после Немање, владао је у пределима око Западне Мораве. Сматра се да је он подигао Богородичин манастир у месту које се тада звало Градац. Данас је то црква у Чачку.

Други Немањин брат, Мирослав, добио је на управу Захумље, где је владао до 1190. године. После њега је у Захумљу обласни господар постао Немањин најмлађи син Растко. Он је том облашћу управљао до одласка у Свету Гору. Мирослав је држао и један део Полимља, где је подигао манастир Апостола Петра и Павла у данашњем Бијелом Пољу. Био је ожењен сестром босанског бана Кулина. Он је био и наручилац познатог јеванђеља које се по њему назива Мирослављево јеванђеље. И Страцимир и Мирослав су носили титулу кнеза.

Када је освојио Зету, Немања је ту област, своју „дједину”, заједно са Травунијом (Требиње) дао на управу најстаријем сину Вукану. Зна се да је за време очеве владавине Вукан држао и Хвосно и Топлицу.

Стефан Немања је добро знао да се стабилна, снажна феудална држава не може изградити без тесне сарадње са црквом. У западним деловима његове државе римокатоличка црква је играла веома значајну улогу, али се политичко средиште Српства из приморских крајева сад преместило у континенталне области где се већ учврстило православље које је превагнуло у Немањинској држави, па се Немања од самих почетака ослањао на православу цркву.

Још пре него што је постао велики жупан, Немања је као обласни господар подигао две цркве у Топлици: манастир Светог Николе код данашње Куршумлије и Богородичину цркву на ушћу реке Косанице. После победе над браћом подигао је Ђурђево Ступове код Раса, а најзнаменитија његова задужбина је манастир Студеница. Позната је Немањина улога и у подизању Хиландара на Светој Гори.

Немањина ктиторска делатност је, без сумње, била у складу са његовим политичким амбицијама, што је и довело својевремено до сукоба са браћом. Он је целог живота обилато помагао цркву, а заузврат је уживао њену подршку. Подизање манастира је снажило црквену организацију помоћу које се у то време једино могла изградити и одржати државна власт.

Предраг Степановић

ПИСМА

ИЗВЕСНОЈ

Преварант од националног значаја

У стара добра времена се тачно знало како и шта треба с преварантима: око за око, зуб за зуб, па смо квит. Ако ти није до личног бактања са неваљалицима, позовеш милицију да она то одради, кад је већ храниш из свог џепа. Пожалиш се да те је тај и тај опљачкао – директно или преварант – па, ако за своју тврдњу имаш барем два сведока, лопову ли сице на руке, па мари у казамат. Сада је све другачије. И криминалцима одрезали комад демократије. Проверио ја онамад.

Позовем по препоруци извесног Ота да ми заврши неке послиће у стану. Кажу, добар мајстор, а није ни скуп. Дође Ото, мало мирише на палинку, али рачунам, који мајстор не воли да цугне? Распричао се, а ја одмах рачунах, кад је већ тако виспреп сигурно је и скуп. Међутим, не. Три пута јефтинији од осталих! Ето мог спаситеља, помислим док се, као, двоумим око цене. Е, нисам ни ја баи од јуче. Пред мајсторима се никада не треба одушевљавати, макар ти и ништа не наплатили. Наизглед невољно прихватим понуду, срећан што сам уштедео охохо! Рука руци, паде погодба. Само, каже Ото, материјал није баи јефтин. Показује ми списак, а и мајстор је, па ће му продавци дати јефтиније него што би мени. Ок, каже Ото, ето мене сутра, раном зором, са материјалом и одмах ступам у акцију. Хвала му!

Само... од тада је прошло пет јутара и ништа се није десило. Одем у радњу грађевинског материјала и сазнам да је затворена већ три године. Одјурим у полицију да пријавим лоповлук, рачунајући да ће ми бити захвални што сам хохитаплера открио уместо њих, а тамо сви мртви хладни. Не занима нас, каже ћата. Објашњава ми како се то више не зове ни крађа ни превара, него „неиспуњење уговореног посла”. „Плати адвоката, па на суд. Ако те срећа послужи, за годину и по дана ћеш знати где је потрошило твоје паре”.

Закуцам на преварантова врата у Кишфалуди улици, а његова жена ми се кези у лице: „А што сте дошли без милиције, хе, хе!”. Пре мене је сазнала да јој је муж под заштитом државе. Опсујем исту себи у браду, па право у апотеку по ксанекс.

Твој Драган

КУЛТУРА МАТИЦЕ

Спорни филм „Летња палата”

Кинески филм „Летња палата” Лоу Јеа, чије је приказивање изостало на отварању Новог фестивала ауторског филма у Београду због захтева амбасаде Народне Републике Кине, приказан је 1. децембра у Дворани културног центра и у Музеју југословенске кинотеке, у две званичне пројекције. Том приликом је и званично отворен поменути фестивал.

После консултација са члановима Савета фестивала, који су 29. новембра на затвореној пројекцији погледали филм „Летња палата”, и после саопштења Министарства иностраних послова Србије, у којем се наводи да то министарство није сугерисало да филм не буде приказан, Савет и организатор фестивала донели су одлуку да учине напор да се копија филма врати у Србију, како би филм био приказан у фестивалским дворанама.

„Одлуком да прикажемо филм тренирамо демократичност наше државе. Србија је слободна земља и у њој нема цензуре”, истакао је Динко Туцаковић, председник Савета фестивала у оставци, подсећајући на констатацију министра Којадиновића да нема места цензури у Србији.

Едиција „100 словенских романа”

Интернационална фондација „Форум словенских култура” из Љубљане покренула је едицију „100 словенских романа” која ће садржати најбоље романе из Словеније, Белорусије, Бугарске, БиХ, Црне Горе, Хрватске, Македоније, Пољске, Русије, Украјине и Србије.

Избор од сто романа начиниће истакнути

стручњаци из поменутих земаља: Михајло Пантић (Србија), Павле Горановић (Црна Гора), Дубравка Ђурић-Немец (Хрватска), Димитар Башевски (Македонија), Хаџем Хајдаревић (Босна и Херцеговина), Митја Чандер (Словенија), Нина Сергејевна Литвинец (Русија), а вођа пројекта је Андреја Рихтер.

Већина министарстава за културу словенских земаља потписала је оснивачки акт „Форума словенских култура”, чији је основни циљ међусобно боље упознавање тих култура и, сагласно томе, покушај смањења притиска које оне трпе у овом процесу глобализације, рекао је Михајло Пантић, писац и професор на Филолошком факултету у Београду. Према Пантићевим речима, српске романе бираће национални борд који ће чинити представници Министарства културе, српског ПЕН центра и представници извршног издавача који ће све изабране романе превести на све друге словенске језике, што је позамашан посао.

Форум словенских култура је организација основана 2004. године као интернационална фондација која промовише сарадњу у области културе, образовања и научног истраживања и тако доприноси развоју културне размене у земљама у којима се говоре словенски језици.

Филм „Седам и по” приказан у Будимпешти

Играни филм „Седам и по” српског сценаристе и редитеља Мирослава Момчиловића приказан је у оквиру „Недеље европског филма”, која је отворена 30. новембра у Будимпешти. Ова манифестација одржава се по 16. пут и траје до 10. децембра. На програму је двадесетак остварења из европских земаља. Популарни српски филм, који кроз седам прича о смртним греховима на комичан начин третира свакодневницу Новобеограђана, приказан је 4. децембра.

...И ТАЧКА

Песник М. на годишњицу револуције

Песник М. је одлучио да се и он опроба у жанру пригодних песама па је одабрао годишњицу једне од бројних револуција које су током историје потесале зидине града Б. и за тај значајан датум зготовио следећу песмицу:

*Доле влада!
Када се прелије преко главе града
Горчина и мука
Па опет завлада
Мотика и кука
Кад се на улици
Чује хука бука
Кад и дед опаше
Пиштољ око кука
И поново личи на
Старог горског вука
Кад се деца маше
Мачева и лука
Тешка је то мука
Нису ти довољна
Ни три царска пука
Ком се тада сало
Тресе око кука
И коме ће тада
Да задрхти рука
Његова ће мајка
Прва да закука*

Милан Степанов

МАТИЦА НА ДЛАНУ**Дан Републике и Пакта**

Десило се нешто чему се нико није надао – на самиту НАТО-а у Риги донета је одлука да Србија, Црна Гора и БиХ, једине европске земље које нису биле чланице Партнерства за мир, буду примљене у овај програм. Оно што је изненадило све, а посебно Тужилаштво у Хагу, јесте да су Србија и БиХ позване без икаквог условљавања, мада се од њих и даље очекује сарадња са Карлом дел Понте, која је због овакве одлуке НАТО исказала разочарање и незадовољство.

Оно што је, наводно, био кључан аргумент за већину чланица НАТО-а јесте стабилност у региону, тако да су САД, Британија и Холандија, које су инсистирале на претходном испуњавању хашких обавеза, на крају остале у мањини.

Незванично се сазнаје да ће Србија у Партнерство бити примљена за месец дана, непосредно пред изборе у Србији, а тим поводом ће, како се претпоставља, у Брисел бити позван председник Борис Тадић. Реагујући на позив у Партнерство, Тадић је изјавио како је вест одлична за грађане, војску и државу. Он је навео да сваки потенцијални инвеститор пре свега пита да ли је Србија у Светској трговинској организацији, у Европској унији или у Партнерству за мир.

Српском премијеру Војиславу Коштуници биле су важније неке друге ствари, па је поводом вести из Риге изјавио како смо сада много сигурнији да ће „целовитост Србије бити очувана и да ће Косово и Метохија остати у Србији, са одговарајућом високом, суш-

тинском аутономијом”. Према његовим речима, исто би требало поступити и у случају преговора о стабилизацији и придруживању са ЕУ.

Занимљиво је да се у медијима највише причало како ће цела ствар утицати на „реформе и позитивне промене у друштву”, на „више радних места”, на „повећање страних инвестиција и бољи стандард”, док се о Војсци Србије, којој баш и не цветају руже, говорило узгред и на последњем месту. Чак су и војни аналитичари у први план истицали како ће пријем Србије у Партнерство за мир „ојачати позицију демократских снага на предстојећим парламентарним изборима”(!).

„Историјска вест из Риге”, према неким другим изворима, уопште није из Риге него из Вашингтона, што се уопште не слаже са причом како су Американци били на страни Карле дел Понте. Пентагон је, наводно, био тај који је убедио Европљане да Београду покљони Партнерство и то баш на 29. новембар, негдашњи Дан Републике и највећи празник бивше Југославије.

Али, „не веруј Данјацима ни кад поклоне доносе”, јер се највероватније ради о „седативу” – некој врсти утехе за губитак Косова. Ово се, наравно, не слаже са мишљењем Војислава Коштунице, али би следећи разлог могао бити још тврђи. Војска Србије у предворју НАТО неће моћи да се понаша као држава у држави, а у новом друштву за чуваре и скриваче Ратка Младића једноставно неће бити места.

Ту је, наравно, и та фамозна подршка „демократским снагама”, јер Запад озбиљно страхује од баука радикализма. Једино није јасно на које се то „демократе” мисли, јер знамо да су они у Србији разнолика и међусобно супротстављена бића.

прикупили више података о Масријевој судбини. Закључено је да су мере које су власти у Скопљу предузеле да би истражиле тај случај „недовољне” и осуђено је одбијање македонских институција да признају да је Масри био у тој земљи и да је био затворен пре него што је предат ЦИА и пребачен у Авганистан. У извештају се такође позива на наставак истраге о наводном постојању тајног притвора на Косову (вероватно се мисли на америчку базу Бондстил) и могућем учешћу Кфора у илегалном притварању осумњаника за тероризам. Посланици предлажу да се пред комитет позове генерални секретар НАТО Јап де Хоп Схефер да би између осталог разјаснио учешће снага Сфора и Кфора у илегалним хапшењима, притварањима осумњаника терориста и њиховом пребацивању у руке ЦИА. Такође се тражи наставак истраге о улози америчких војника у Босни и Херцеговини у отмици шесторице босанских држављана алжирског порекла и њиховом трансферу у базу у заливу Гвантанамо на Куби. Препоручује се и истрага о могућем учешћу НАТО и полиције УН у БиХ у том случају.

Све владе које су поменуте у извештају одбациле су наводе, а најчешће су у демантовању биле Немачка и Пољска, којима се приписује и највећа кривица. Многи тајни летови ЦИА били су обављени преко немачких аеродрома, односно аеродрома у склопу америчких база у тој земљи, а Пољска је оптужена да је знала да на њеној територији постоји тајни затвор америчких обавештајца а да ништа није урадила да спречи нелегалне активности. Осим ове две земље, за тајне летове и затворе знале су још и Аустрија, Велика Британија, Италија, Шведска, Ирска, Шпанија, Португал, Грчка и Кипар, наводи се у извештају.

На удару критика посланика нашао се и Хаџијер Солана, високи представник ЕУ за спољну политику и безбедност. Он је током сведочења пред специјалним комитетом у мају направио много пропуса и порицао је чињенице, тврди се у извештају.

ТЕКУЋА ТРАКА**Галићу доживотна**

Генерал Војске Републике Српске Станислав Галић осуђен је у Хагу на доживотни затвор због гранатирања и опсаде Сарајева. Жалбено веће тиме је поништило као „неразумну и неправедну” првостепену пресуду, којом је бивши командант Сарајевско-романијског корпуса био осуђен на 20 година затвора. Међутим, прва правоснажна пресуда једног већа Трибунала о доживотном затвору није донета јединствено, а против су били и бивши и садашњи председник Трибунала.

Шешел у болници

Војислав Шешел је после 19 дана штрајка глађу пребачен у болницу која се налази у кругу затвора Шевенинген. Два дана пре тога суду је пријављено да је Шешел слаб и да је прилично смршао. Лидер српских радикала је почео штрајк глађу 10. новембар, тражећи да се испуне четири његова захтева: да се из суднице трајно удаљи наметнути бранилац Дејвид Хупер, да се омогући да чланове ужег руководства странке именује за правне саветнике, да му се сав материјал са суђења доставља на српском језику и да се укине забрана његовој породици да га посећује.

Демонстрације у Приштини

Покрет „Самоопредељење” Албина Куртија организовао је прошле недеље у Приштини до сада најмасовније демонстрације против преговора о статусу Косова.

Мирни протест се претворио у насиље када су демонстранти срушили четири метра високу оgradu како би ушли у УНМИК-ов комплекс и бацили запалјиву напругу на полицијске који су се тамо налазили. Део демонстраната је гађао и зграде косовске владе, скупштине и седишта председника Косова црвеном фарбом, флашама и камењем. Полиција је демонстрације прекинула употребивши сузавац.

Атентат на руског агента

После атентата на пребеглог руског агента Александра Литвињенка у Лондону, од ирске до британске престонице влада паника међу бројним припадницима тамошње руске емигрантске колоније, али и међу њиховим британским комшијама. Обелодањена чињеница да је контаминација радиоактивним изотопом полонијум 210 могућа самим доласком у додир са знојем или пљувачком отроване особе – на пример, приликом руковања, или употребом посуђа и прибора за јело које је жртва користила – изазвала је бурне реакције. Према званичним подацима, за медицинску помоћ се већ обратило неколико хиљада особа.

Витки грађани – здрава привреда

Дебљина не само да није ни здрава, ни лепа, већ је и скупа, утврдили су учесници првог паневропског самита о гојазности, одржаног недавно у Истанбулу. Европска унија сваке године потроши око 60 милијарди на отклањање непосредних последица дебљине по здравље својих становника, док посредни трошкови нарастају до 236 милијарди евра. Према рачуници Европске комисије, гојазност кошта пореске обвезнике у ЕУ, у просеку, седам одсто укупних издатака за здравство. Представници 53 регионалне чланице Светске здравствене организације усвојили су на истанбулском самиту Европску повељу о сузбијању гојазности, болести која је постала озбиљна претња ионако ослабљеним европским економијама. „Здравији начин живота грађана помоћи ће и оздрављењу националних привреда”, закључили су иницијатори Повеље, позивајући своје владе да преузму одговорност и предузму све расположиве законске и друге мере, укључујући рестрикцију промета нездраве хране на тржишту и спречавање њеног рекламирања, за почетак, најмлађима.

ОКО ПЛАНЕТЕ

Нацрт извештаја ЕП износи шокантне податке

ЕУ међу мучитељима?

Једанаест чланица Европске уније знало је за тајне затворе америчке Централне обавештајне агенције (ЦИА) широм Европе и, кад је та добро скривена тајна откривена, покушале су да спрече истрагу, саопштио је прошле недеље специјални комитет Европског парламента. Италијански посланик из групе социјалиста Клаудио Фава, аутор нацрта извештаја о којем ће сви посланици ЕП расправљати у фебруару, изјавио је да су многе владе „пасивно или активно сарађивале” са ЦИА. Оне су знале шта се дешава, рекао је Фава.

У извештају направљеном на основу поверљивих докумената и изјава много функционера, али и људи чији је идентитет заштићен, тврди се да је преко европског ваздушног простора изведено најмање 1.245 сумњивих летова по налогу ЦИА. Групе за заштиту људских права оптужују Сједињене Америчке Државе да су праксу такзваног ванредног пребацивања користиле да би осумњичене терористе испитивале користећи методе забрањене у САД. Међу тим методама је и тортура.

Комитет Европског парламента посебно се бавио случајевима канадског држављанина Махера Арара и немачког држављанина Халета ал Масрија. Канађанина су ухапсиле америчке власти и затим га преко једног аеродрома у Европи пребациле у Сирију, где је у заточеништву био мучен годину дана. Масри је био затворен у Авганистану од јануара до маја 2004, пошто је претходно бесправно био лишен слободе у Македонији, од 31. децембра 2003. до 23. јануара 2004. године.

Чланови специјалног комитета Европског парламента посетили су недавно и Македонију да би

ЕКО

НОМИЈА

Финансијска помоћ Грчке Србији

Аутопут на поклон

У Атини је прошле недеље, приликом сусрета делегација Грчке и Србије, званично саопштена одлука грчке владе да Србији омогући коришћење финансијске помоћи од сто милиона евра. Реч је о поклону који Грчка додељује за изградњу дела аутопута који је у саставу Коридора 10 и који пролази кроз Србију, од Лесковца до македонске границе. Тиме је, како су истакли грчки званичници, практично одобрен продужетак Хеленик плана за раздобље од 2007. до 2011. године у укупној вредности од 475 милиона евра, у оквиру кога изградња Коридора 10 има посебан значај за даљи развој целог региона.

У сусрету заменика шефа грчке дипломатије Еврипидиса Стилијанидиса и министра за економске односе Србије Милана Париводића истакнуто је да су добри грчко-српски односи кичма Балкана. Потврда тој тези је и повод за поменути сусрет, и грчки поклон од сто милиона евра. То је све, како је то истакао министар Милан Париводић, резултат братских, дубоко пријатељских односа базираних на истинском поверењу.

„Врло је важно што је и овом приликом Грчка још једном потврдила да се косовско питање може решавати само договорним путем и да наша европска интеграција и, коначно, солунски процес ничим не сме бити доведен у питање. На плану привредне сарадње већ је много учињено и данашњи састанак и званично објављивање одлуке о грчком поклону нашој земљи само је резултат упорног двогодишњег рада министарства и влада Грчке и Србије да се спроведу у дело све замисли Хеленик плана, у који су многи

сумњали”, изјавио је поводом састанка Милан Париводић. Српски министар је истакао да је реализација овог дела Хеленик плана који ће омогућити да се до краја 2011. године заврши деоница од 80 километара аутопута пуног профила, ширина 27 метара кроз Грделичку клисуру и даље, до македонске границе, са свим мостовима, прелазима и пратећим објектима необично важна за обе државе: „То је једна од највећих донација одобрених нашој држави и не треба објашњавати од колико је она огромног значаја за развој јужне Србије. Радови ће почети средином идуће године и укупно ће коштати 475 милиона евра. Грчки поклон је, као што је то и данас речено, 100 милиона евра, док ће остатак обезбедити Влада Србије”, рекао је Париводић на конференцији за новинаре и подвукао да је за Србију, такође, од великог значаја могућност коришћења услуга солунске луке.

На састанку у Атини посебно је наглашен и други веома значајан тзв. Силајт пројекат који подразумева електронско повезивање академске мреже на Балкану, конкретно, повезивање Ниша, Београда, Новог Сада и Бањалуке у једну академску мрежу која ће се даље повезати са Солуном, Атином и целим Балканом. Реч је о пројекту вредном седам и по милиона евра који је, како је то нагласио заменик шефа грчке дипломатије, Еврипидис Стилијанидис, од огромног значаја за академски развој обе земље. Такође се, како је изјавио Милан Париводић, до средине овог месеца очекује и затварање посла са Националном банком Грчке која купује Војвођанску банку и на тај начин добија 200 ограничавања широм Србије чиме, поред већ присутних Евробанке, Алфа и Пиреуса, постаје једна од водећих банака на балканским просторима. Све ово је, закључио је Милан Париводић, само резултат успешне сарадње и поверења грчких привредника који се са својим инвестицијама у Србију од једне и по милијарде долара налазе у самом врху.

КРИВО

ОГЛЕДАЛО

Детаљи са суочавања сведока-сарадника Дејана Миленковића Багзија са оптуженима за убиство др Зорана Ђинђића, Милорадом Улемеком Легијом и Звезданом Јовановићем званом Звек.

Багзи: *Остајем при свему што сам рекао, то је све што сам имао да кажем.*

Легија: *То што сте научили као песмицу и то што сте проститутка тужилаштва, ја то вама не замерам, али ми реците када сам ја вама лично рекао да хоћу да убијем премијера?*

Багзи: *Причали сте на клупицама са Душаном Спасојевићем и ви сте причали да се убије премијер и да се дигну мостови у ваздух.*

Легија: *Рекли сте да сте дували траву са мном. Је л' била добра?*

Багзи: *Повраћао сам после тога.*

Легија: *Ја немам шта са њим ни да се суочавам.*

Након суочавања са Легијом, Багзи је суочен са Звеквијем.

Звек: *Дејан Миленковић лаже све ово што је рекао. Ти знаш, Миленковићу, да је све то лаж.*

Багзи: *Добро, због чега бих ја вас оптужио лажно?*

Звек: *Зашто? Јеси ли ти свестан колико си у животу лагао?*

Багзи: *Звек, пред Богом сам чист. Нисам лажно оптужио ни тебе ни ти било кога другог.*

Звек: *Не помињи Бога, бедниче један.*

Багзи: *Можете да вређате кад немате ниједан аргумент.*

Судија: *Не можете да вређате. Суочење је завршено.*

УГАО ЗА

СМЕХ

Српски графити

Једној жени треба двадесет година да направи мушкарца, а другој само 20 минута да од њега направи будалу.

Није храброст отићи у Загреб, попети се на споменик бана Јелачића и викати: „Ово је Србија”. Храброст је сићи са споменика.

Ко се последњи смеје... најспорије мисли.

Да ли ће Месец икада схватити да га Земља само врти око своје осе?

Да би слоница и миш могли успешно да воде љубав, миш не сме да има комплексе, а слоница кијавицу!

Некада сам био људско биће... а онда сам добио модем.

Кад год одем на прославу годишњице матуре, установим да су се моји школски другови толико угојили и оћелавили, да ме једва препознају.

Продајемо Страдиваријеву виолину. Нову!

Бане, твој кер или није птичар или га ја не бацам довољно високо!

СРПСКА

ПОШТА

Филмски поглед у кинески свет

Првобитни је наслов овог записа био „Поглед у смет”. То је оно кад при прављењу куће не водите рачуна о странама света, па улаз окренете на север, као што је то урадио један мој комшија. И сваке зиме, кад падне снег, комшија не може да изађе из своје кућице, своје слободице. Заробљен у слободи. И онда лупа на своја врата – изнутра. А нема никога да му отвори – споља. Муке су то. „Отварај!”, виче комшија, па онда псује, па онда богорада, па на крају отвори прозор, па на конопче...

Кад тамо, има шта да види – врата му затрпао снег. И сваке зиме тако, мајка му стара, па докле овако, нервира се комшија, жали се народу, не зна шта да ради са тим околностима. Он, каже, никога не дира, мيران је ко бубица, послушан и тих, и само хоће нормално да изађе из куће, а не да увек изводи трик. И како ти сад њему да објасниш да је кретен? И да не може против ветра, него да мора како ветар дува. Јесте, каже комшија, било би можда практичније да је улаз на истоку, али се на ту страну пружа величанствен поглед на свет, па није могао да одоли а да на тој страни не направи велику терасу.

Срећа да је ова зима блага, иначе би се уместо са светом, комшија опет суочавао са сметом, проузрокованим кијаметом.

И тако сам ја хтео да насловим свој напис „Поглед у смет”, али сам се плашио да лектор не помисли да је грешка и не преправи га у „Поглед у свет”.

Јер се у даљем тексту појављује прича о београдском Фестивалу ауторског филма, чији је овогодишњи мото био баш „Поглед у свет”. Леп мото. Не нарочито оригиналан, али жељаст. Који открива жељу организатора. Да се из наше куће на ветрометини поглед баца мало даље, преко брда. Али се отуд увек нешто ваља и ствар на крају не ваља. Образ се код нас лако каља. Можда је тако јер земља нема краља?!

Елем, тај чувени филмски фестивал званично је отворен четвртог дана свог трајања. Хтели су организатори да га отворе и прве вечери, али нису могли. Хтели су да буду храбри, али без срца. Па не иде се у сватове без оне работе! Ал шта да се ради. Таква смо нација, прија нам деградација.

Поштована је публика седела у сали и чекала да види филм „Летња палата”, редитеља Лоуа Јеа, који живи у изгнанству. Филм је забрањен у Кини, а редитељ у домовини кажњен забраном снимања филмова наредних пет година! Јер у основи овог љубавног филма лежи документарни материјал са Тјенанмена, када су кинеске власти 1989. године тенковима мало изгизиле студенте. Филм је упркос притисцима Пекинга приказан у Кану, а затим и у Словенији. И у Београду, али тек четвртог дана. Јер прво су вече наше власти звали из кинеске амбасаде, па су „наши” због „добрих билатералних односа” тј. због „виших државних интереса”, и напосе „ситуације са Косовом, а Кина је у Савету безбедности”(!?) звали људе с Фестивала, па су ови морали пред публику са саопштењем да ће филм да види мало сутра. И стварно би га видели мало сутра, да српска раја није устала на ноге, да се није дигла велика прашина, па су филм на крају морали да вуку за рукав и са пута у Естонију врате у наше биоскопске казамате.

Братислав Вељић

Балканска музика – плесачница

у Културном центру „Petőfi Csarnok”
18. децембра са почетком у 19 сати
 Свира оркестар „Право”
 (Adresa: Budapest, XIV Zichy M. út 14.)

Вече балканске музике – плесачница

у будимској музичкој кући „Fonó”
19. децембра са почетком у 20 сати
 Свира оркестар „Право”
 (Adresa: Budapest, XI Sztregova u. 3.)

У организацији Српског културног клуба у Будимпешти и
 Српске самоуправе у Будимпешти
 одржаће се промоција књиге под насловом

„Теслин појмовник”

аутора Драгомира Дујмова
 Књигу представља Душко М. Петровић, истакнути сатиричар
 из Београда
14. децембра 2006. са почетком у 18 сати
 Место: свечана сала ССБ, Ул. Микше Фалка бр. 3

Обавештење Амбасаде Републике Србије

Грађани Републике Србије који би желели да искористе своје бирачко право и учествују на предстојећим парламентарним изборима на бирачком месту Амбасада Републике Србије – Будимпешта, о упису у бирачки списак могу да се детаљније информишу на интернет страни Амбасаде www.budapest.mfa.gov.yu или на шлатору Конзуларног одељења Амбасаде.

Списак књига које можете купити у Самоуправи Срба у Мађарској (Будимпешта, V ул. Микше Фалка бр. 3.)

Дујмов, Драгомир
Немир боја – песме, Будимпешта, 1997

Дујмов, Драгомир
Меридијани – песме, Будимпешта, 2000

Фелфелди, Ласло
Плесне традиције Срба у Поморишју, Будимпешта, 1999

Јаковљевић, Драган
Пештарења, Будимпешта, 1996

Јанчкин, Љубомир
Први српски устанак у народној књижевности, Будимпешта, 1996

Милошевић, Петар
Битка за Сулејмановац, Нови Сад – Будимпешта, 2000

Недељков, Милан
Из прошлости Срба у Калазу, Будимпешта, 2003

Српска академија наука и уметности – ССМ,
Друштвене науке о Србима у Мађарској, Београд, 2003

Српски календар 2006
 Будимпешта, 2006

Урошевић, Данило
Табан, Будимпешта 2003

Јужнословенска плесачница у Ференцварошу

сваке среде од **19.30 до 23.00 сата**
 Свира оркестар „Коло” из Тукуље
 Сви заинтересовани могу да науче, односно увежбавају српске, хрватске, и македонске игре.

Дечји клуб „Шарена барка”

позива све заинтересоване, мале и велике
 у недељу, **10. децембра, од 10 до 13 сати**
 на брод „Vogue”, на још једно дружење у овој години.
 Овом приликом у оквиру програма представиће се позоришна група из Новог Сада са представом под насловом „Најбољи пријатељ”.
 Све информације на тел: Ђорђе Шибалин, 06-20-958-7093

Зидни календар Музеја Српске православне епархије будимске у Сентандреји за 2007. годину

У графичком и у штампарском решењу репрезентативан зидни календар садржи насловну страну и 12 цветних репродукција са иконама. Календар је великог формата (48 x 33 цм.) текстови су штампани на српском, мађарском и на енглеском језику.

Цена зидног календара:

од 1 до 9 ком. 2400 фт.

од 10 до 19 ком. 2000 фт.

У случају куповине преко 20 примерака
 цена је 1600 фт. по примерку

Календар можете купити у Музеју Епархије будимске у Сентандреји и код свештенства Епархије будимске, а у Будимпешти у српској земаљској самоуправи.
 Додатне информације можете добити на тел. 26/312-399

Куповином календара помажете рад Музеја!

Српска музика – плесачница у Сегедину

13. децембра од 18 сати у Дому мањина
 Свира оркестар „Банат”
 Плесачницу води Кристифор Брџан

Недељни лист Срба у Мађарској. Адреса: Српске народне новине, 1065 Budapest, Nagymező u. 49. Телефон: 475-0654. Главни уредник: Милан Степанов, секретарредакције: Милица Вукајловић. Оснивач и издавач: Српски демократски савез. За издавача: Андрија Роцков. Финансира се на основу мањинског закона из државног буџета посредством Државне задужбине за мањине. Суфинансијер: Министарство културе и медија Републике Србије. Лист дистрибуира Мађарска пошта, а претплаћује се код издавача. Име и адресу послати на адресу Szerb Demokratikus Szövetség, 1065 Budapest, Nagymező u. 49 а уплатити поштанском уплатницом или на жиро-рачун број платног промета 11705008-20417439. Претплата на лист је 4000 фт. за целу годину. За иностранство годишње 40 EUR, (10.000 Фт) – Штампа: КОМП-прес Кфт. Одговорни пословођа: Ференц Ибош. – Технички руководиоца: Карољ Сабо. ✦ Српске народне новине на Интернету: Home page: www.comp-press.hu/cnn2000 E-mail: stepanov.milan@gmail.hu

HU ISSN 1215-072 x

Отац Тадеј

Покајање је измена живота III

Фото: Иван Јакимић

Спаливање мртвих није хришћанско дело. То је дело савременог света да би што мањи простор заузело тело. Ако је човек побожно живео, тело је благодаћу Светог Духа освећено, и као тело не сме да се спали. Господ није створио тело да се спали. Зна се још од прародитеља Адама да чим душа напусти тело, треба прах праху, треба ставити тело у земљу, јер спаљивање није хришћанско дело.

Оне мајке које уништавају плод своје утробе чине велики грех. Оне уништавају живот. То је велики грех. Бог зачиње плод, а оне га уништавају. Треба из дубине душе да се измене и да не понављају такав грех. Таква жена се осуђује као убица. Ни једна животиња на земаљској кугли не убија своје младунче, једино разумно биће убија своје дете. Ако ос-

тане у непоправљивом стању, биће осуђена као убица. Питање је да ли ће моћи да прође кроз митарства.

Нема неопростивог греха осим неокајаног греха. Велики је то грех нашег народа – неокајани грех. Читава су села нестала. Био сам млад када је у Витовници било 110 кућа, а сада их нема ни половина. Жалосно је што ћемо ми Срби бити мањина. Доћи ће са стране и населиће се. Велика је грешка од стране грађанског закона да се земља дели на децу. На западу није тако, један остаје на земљи, а остали се запосле. Не ваља да се деле мале парцеле.

Наши Роми немају ни куће ни кућишта, па је опет пуна черга деце. Увек су задовољни, увек весели. А наши имају хлеба па ни са хлебом неће да имају деце. Жалосно је то. Треба да се поправимо ако можемо.

Мајка је мајка и сви смо везани за своју мајку. Многи научници су били благодарни према мајци, зато је се сећају. Мајка нам је карактерна особина.

Када мајка оде у вечност ми смо ожалостићени. То је наша грешка. Ми треба да се молимо, јер она потребује наше молитве, а не жалопојке. Много ми смета када смо ожалостићени. То је велика грешка, па ми смо Хришћани. Уместо да будемо благодарни Богу за све, да Му се молимо да нас уброји међу анђеле и свете, ми тугујемо. Због тога и деца и мајка много пате у вечности.

Једна мајка је имала ћерку која јој је била једина нада. Међутим ћерка се разболи и умре, а пошто је била побожна Господ је уведе у Рај. Њена мајка је желела да је сања, али ћерка није имала потребу да се јави мајци јер је била у рајским небесима. Зато је мајка ишла код врача и гатара. Једна јој је врача рекла да пре изласка сунца изађе на гроб, да узме флашу и нешто уради, и чека да јој се ћерка јави. Мајка је то урадила, а ћерка јој се јавила и рекла:

– Мајко, шта си ми то учинила?

Зашто си ме тражила? Била сам у рајским насељима, а сада више не могу да се вратим. Што се ниси помолила Богу? Толико ме је туга оптеретила, да не могу да се вратим Господу. Не могу да се вратим, тамо где сам била одређена.

Не треба туговати за умрлима, већ се треба Господу молити да им Он да јеванђелска насеља. Туга све ремети. Она омета мир који су они добили од Господа. Зато треба да будемо молитвени, јер туговати за својим рођенима није хришћански. То је незнабожачки. Ми се овде припремамо за вечни живот. Треба да смо благодарни Богу. Треба да се молимо Господу да им опрости грех и да чинимо добра дела за спомен. То се прима. Само Господ може да ослободи душу од паклених уза. Зато највише да се молимо Богу и тамо где има свакодневна Литургија да се моле за покојне.

Док је владика Николај био у животу, питали су га да ли има спасења за оне који се нису кајали у животу. Рекао је да има, ако се неко моли за такву душу четрдесет дана и више. Литургија је голготска жртва. Господ се жртвује. Господо, омиј грехе онима који су овде споменути Твојом часном крвљу. То је највећа жртва коју ми Хришћани можемо да учинимо.

Кад сам био млад монах мучило ме је питање: Зашто онај који искрено тражи Господа толико страда? Зашто се толико мучи? Не могу више, Господо.

Легнем. У сну видим себе на узвишењу. Видим како иде војска од истока ка западу. Није земаљска војска, него небеска војска. Сви су равни (исти). Само један иде корак испред свих. Певају:

За Цара Славе,
За Цара Небеског,
Ми борбу водимо,
Зло да покоримо.
Певам и ја са њима:
За Цара Славе,
За Цара Небеског,
Ми борбу водимо,
Зло да покоримо.
Како ћемо зло победити?
Љубављу.
За Цара Славе,
За Цара Небеског,
Ми борбу водимо,
Зло да покоримо.

Много значи кад у кући има молитвеник. Молитва привлачи Божју благодат. То осећају сви домаћи. То осећају и они којима су срца охладнела. Зато се треба непрестано молити.

Авва Амон

О радости душе онога ко је почео да служи Богу

34. Љубав према раду доноси мржњу према страстима, док љењост без муке води до њих.

35. Не препуштај се сујетном друштвеном животу, и твоја ће се помисао примирити у теби.

36. Не уздај се у сопствене силе, иначе ће те помоћ Божија оставити.

37. Не гаји непријатељство према било коме човеку, иначе молитва твоја неће бити угодна (Богу). Буди у миру са свима, како би се у молитви слободно обраћао (Богу).

38. Чувај своје очи, и срце ти неће видети зла. А онај ко на било шта

гледа са наслађивањем, чини прелјубу.

39. Не показуј жељу да слушаш о несрећама које су задесиле онога који те је увредио, како у срцу твојем не би било (осећања) освете. (...)

43. Онај ко очекује скори долазак смрти неће много да греша, док онај ко сматра да ће живети дуго, пада у мноштво грехова.

44. Сваки дан, пре него што се прихватиш свога посла, сети се где си и где ћеш се наћи када се растанеш од тела – тада твоја душа ни један дан неће бити беспослена.

Вест из Швајцарске

Ометање изградње цркве

Локални одбор швајцарске популистичке десничарске странке УДЦ у градићу по имену Белп, противи се изградњи прве српске православне цркве у Швајцарској.

У саопштењу одбора УДЦ-а из тог места наводи се да се та странка противи подизању православне цркве због очувања локалне баштине.

Аргумент је сличан ставу странке у вези с минаретима џамија, које је описала као штетне по очување слике швајцарских градова и села. УДЦ је поднео жалбу на дозволу за изградњу православне цркве у Белпу, у индустријској зони. Православци иначе чине 1,8 процената становништва Швајцарске.